

***Rutiner for
overgang
barnehage -
skole i Øyer
kommune***

Behandlet i styrer- og rektormøte mars 2010,

Regelverk og rammebetingelser

Både i rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver og i prinsipper for opplæring slås det fast at barnehage og skole skal samarbeide til barnets beste. I kapittel 5.1 i rammeplanene for barnehagens innhold heter det:

Barnehagen skal, i samarbeid med skolen, legge til rette for barns overgang fra barnehage til første klasse og eventuelt skolefritidsordning. Dette skal skje i nært samarbeid med barnets hjem. Planer for barns overgang fra barnehage til skole må være nedfelt i barnehagens årsplan (Kunnskapsdepartementet 2006:53).

I prinsippene for opplæring (Læringsplakaten) heter det at: *Godt og systematisk samarbeid mellom barnehage og barnetrinn, barnetrinn og ungdomstrinn, ungdomstrinnet videregående opplæring skal bidra til å lette overgangen mellom de ulike trinnene i opplæringsløpet. (Utdanningsdirektoratet 2006:33)*

I forhold til ovennevnte punkter så har både barnehage og skole et ansvar for å legge til rette for et godt samarbeid mellom de to institusjonene. Barnehage og skole har ulike mandat, men fagområdene og fagene er i stor grad sammenfallende. Både rammeplan og skolens læreplaner peker på betydningen av språklig, sosial og kulturell kompetanse. Selv om målformuleringene er forskjellige fra barnehagen til skole så er fagene stort sett de samme de vil møte igjen på skolen.

Overganger er en sårbar prosess med mange endringer for barn og familier. Disse endringene fører til endringer i roller og endringer i forventninger og krav til barnet. Overgangene berører også miljøet rundt barna, familie, foreldre og venner. Det er viktig at vi får til disse overgangene som best mulig for det enkelte barn slik at de opprettholder en god utvikling.

Avskjed med barnehagen:

Det å gå over til noe nytt innebærer avskjed med det gamle. En markering i barnehagen kan være en del av en god avskjed fra barnehagen. De fleste barnehagene har sommer avslutninger hvor det blir gjort ekstra stas på de barna som skal slutte/begynne på skolen.

Avklaring av forventninger:

For at overgangen skal bli best mulig for alle parter er det viktig med god informasjon til foreldrene og avklare forventninger. Når foreldrene er trygge på hva de skal sende barnet sitt ut i så har de en best mulig forutsetning for å trygge barnet sitt over for alt det nye det skal gjennom.

Overgang barnehage – skole for barn med særskilte behov:

Det er utarbeidet egne rutiner for overgang mellom barnehage og skole for barn med særskilte behov i *Plan for barn og unge med særskilte behov i*

Sosial kompetanse:

Sosial kompetanse utvikles kontinuerlig gjennom handlinger og opplevelser. Dette skjer i alle situasjoner i løpet av dagen. Alle barn må få varierte samspillerfaringer. Barnehagens hverdag bør være preget av gode følelsesmessige opplevelser. Glede, humor og estetiske opplevelser må være kjennetegn ved barns tilværelse i barnehagen. I omsorg, lek og læring vil barns sosiale kompetanse både bli uttrykt og bekreftet ved at de viser evne til å leve seg inn i andres situasjon og viser medfølelse. Barn kan tidlig vise at de bryr seg om hverandre, løser konflikter og tar andres perspektiv.

De kan ta hensyn og vise omsorg. Dette skjer både gjennom kroppslig og språklige handlinger. De må få trening i å medvirke til positive former for samhandling. Opplevelse av egenverd og mestring, lek med jevnaldrende og tilhørighet i et positivt fellesskap skal prege barnehagen.

Barnehagene skal bidra til at barn utvikler trygghet på og stolthet over egen tilhørighet og respekt for andres kulturelle verdier og ytringer. Barn blir utfordret gjennom samhandling til å kunne mestre balansen mellom selvhverdelse og å se andres behov. Sosial kompetanse er vesentlig for å motvirke utvikling av problematferd som diskriminering og mobbing.

Barnehagen skal arbeide kontinuerlig med å støtte og fremme enkeltbarns og barnegruppens sosiale ferdigheter. Personalet er rollemodeller og bidrar gjennom egen væremåte til barns læring av sosiale ferdigheter. Et aktivt og tydelig personale er nødvendig for å skape et varmt og inkluderende sosialt miljø (Kunnskapsdepartementet 2006)

Fadderordningen: Fadderordningen er en viktig del av overgangen barnehage-skole. Elvene er fra våren i 5.trinn og ut 7.trinn faddere for de som begynner på 1.trinn. De møtes på den ene bli- kjent dagen og dette er med på å skape trygge overganger for barna ved oppstart, men også videre etter 1.trinn. Det er positivt for de eldste elvene på skolen å få ha denne omsorgsoppgaven og de opplever selv at de har en viktig rolle.

Årshjul.

Tid	Tiltak	Deltakere	Ansvar
August	Hver barnehage utarbeider egen arbeidsplan for organisering og innhold i det skoleforberedende arbeidet med 5-åringene, med utgangspunkt i felles rutiner og plan.	Personalet i barnehagen	Pedagogiske ledere

Oktober	<p>Evalueringsmøte om oppstart årets 1. trinn, gjensidig informasjon (husk samtykkeskjema).</p> <p>Elevene på 1-trinn inviteres til sin tidligere barnehage på besøk etter skoletid.</p> <p>Kopi av invitasjon sendes til rektorene og kontaktlærerne.</p>	<p>Kontaktlærere og pedagogiske ledere.</p> <p>Elever på 1. trinn og barnehageansatte</p>	<p>Kontaktlærere</p> <p>Styrerne i barnehagene</p>
November	<p>Kort evalueringsmøte om vårens overgangssamarbeid</p>	<p>Rektor og styrere.</p>	<p>Rektor</p>
Januar	<p>Planlegge samarbeidet mellom barnehagene</p>	<p>Ansvarlige i de ulike barnehagene</p>	<p>Styrerne i barnehagene</p>
Februar	<p>Ressursmøte på Aurvoll.</p> <p>Barnehagene legger opp til besøk på skolen før innskriving (Ta kontakt m/skolen for å avtale dag)</p>	<p>Ledelse for skole og barnehagene på Tretten.</p> <p>Høstens 1.trinn og personalet i barnehagen</p>	<p>Styrerne i barnehagene</p> <p>Pedagogisk leder</p>
Mars	<p>Innskriving på Solvang for høstens nye elever. (1/2 skoledag)</p> <p>Kopi av invitasjon m/dato for bli-kjent dager sendes barnehagene.</p> <p>Rektor tar en besøksrunde i barnehagene på våren, etter innskriving.</p>	<p>Rektor, lærere, foreldre og de nye elevene.</p>	<p>Rektor Solvang</p> <p>Rektor</p>
April	<p>Samarbeid mellom barnehagene.</p>	<p>Høstens 1.trinn og ansatte fra de ulike barnehagene</p>	<p>Styrerne i barnehagene</p>

April / mai	Besøksdager: Høstens 1. trinn besøker skolene sammen med ansatte fra bhg. Minst en dag sammen med fadderne og en dag med 1.trinn.	Representanter fra barnehagene, høstens 1. trinn kontaktlærere (hvis disse er klare), høstens 2. trinn og fadderne.	Rektor
Juni	Foreldremøte på skolen for høstens nye elever. Kopi av invitasjon sendes barnehagene. Informasjonsutveksling bhg → skole Kontaktlærer besøker barnehagene	Foreldre, lærere og rektor. Pedagogisk leder, kontaktlærer for høstens 1. trinn	Rektor Rektor Kontaktlærer til høstens 1. trinn

Vedlegg 1

Det anbefales at 5-åringene jobber med dette siste året i barnehagen:

- Kategorisering/overbegrep
- Tallrekka og bruk av terning
- Former, mengder og mønster
- Preposisjoner, størrelser og mål
- Vekt, volum og tid
- Rim og regler, rytme og sanger
- Farger
- Ukedager
- Høyre og venstre
- Trafikk
- Skrivedans
- Selvstendighetstrening (gå på do, vaske hender, kle på seg, pakke sekk, være ute på trygt område alene i kortere perioder o.l.)
- Jobbe med sosiale ferdigheter (vente på tur – turtaking,

samarbeidstrening – hjelpe hverandre osv.)

- Trene på å sitte stille og lytte/høre på, og sitte stille å jobbe med oppgaver
- Ballek – kaste, ta i mot, sparke
- Navn på kroppsdel
- Lytte etter lyder
- Øve på å rekke opp hånda
- Regelleker
- "Trene på å høre på" fortsettelsesbok
- Fine- og grovmotoriske aktiviteter (klippe, fargelegge, stupe kråke, hinke o.l.)
  - Kartlegging høst i barnehagene.
- 5-årsklubb/-gruppe minimum en dag i uka siste barnehageår
- Anbefales å bruke aktivitets bok (f.eks. Hanne Solems "1-2-3 lek med antall, rom og form")

Denne anbefalingen skal være til inspirasjon og er ikke uttømmende. I tillegg til det som er nevnt ovenfor jobber barnehagene etter gjeldende planverk.

Vedlegg 2

Overføring av informasjon fra barnehage til skole

Skolen ønsker informasjon om disse punktene fra barnehagen:

Informasjonen fra barnehagen må ha fokus på hva barnet kan og mestrer og på hva det kan trenge særskilt støtte til.

- venstre/høyrehendt
- gruppesammensetning
- hvem de leker med/er trygge på
- om de punktene som skolen forventer at vi skal jobbe med
- allergi
- syn/hørsel
- språkutvikling (for eksempel r)
- evnen til muntlig framstilling
- flerspråklig
- barnets barnehagehistorikk

Vedlegg 3

Generelt vil alt samarbeid gjennom hele året være positivt for overgangen.

Eksempler på dette kan være:

- Skolen inviterer barnehagene på forestillinger, samlinger e.l. som publikum
- Skolen inviterer barnehagene på aktivitetsdager
- Barnehagen inviterer skolene (i hovedsak 1. trinn) på forestillinger o.l.
- Barnehagene inviterer skolene til felles aktivitetsdager
- Barnehagene samarbeider med enkelte felles utedager med 1.trinn
- Kommende fadderklasse inviteres til barnehagene for å lese for barnehagebarna
- Barnehagen besøker skolene på høsten
- Barnehagen låner gymsalen på skolene
- Barnehagen inviterer trinnleder (e.l.) på småskolen til barnehagen for å fortelle om hva de gjør på 1.trinn